

SECCIONS EDICIÓ IMPRESA EL PUNT AVUI TV MÉS

PORTADA LOCAL SOCIETAT SUCESSOS POLÍTICA ECONOMIA CULTURA EUROPA-MÓN COMUNICACIÓ OPINIÓ IN ENGLISH ESPORTS

TOTA L'OPINIÓ EDITORIALS ARTICLES L'APUNT EL LECTOR ESCRIU ENVIAR UNA CARTA AL DIRECTOR AUTORS

OPINIÓ DIRECTORA DE L'OBSERVATORI BLANQUERNA DE COMUNICACIÓ, RELIGIÓ I CULTURA -
7 gener 2019 2.00 h

TRIBUNA

Duch i la gent necessària

MIRIAM DÍEZ BOSCH -

DIRECTORA DE L'OBSERVATORI BLANQUERNA DE COMUNICACIÓ, RELIGIÓ I CULTURA

Tots som necessaris, però ningú és imprescindible. Gran frase de la meva senyora mare. Hi ha gent que, més enllà de la dignitat humana que ens iguala a tots, representa un paper a la societat, a la història. El seu és un rol una mica més necessari, útil, incisiu. A Lluís Duch (Barcelona, 1936 – Montserrat, 2018), el monjo de Montserrat que s'ha mort fa poc i que deixa uns pensaments teològics, antropològics i filosòfics de primer nivell, no li hauria agradat pensar que ell era “necessari”. Però el necessitem. L'editorial *Fragmenta* acaba de publicar *Sortida del laberint*. És la seva trajectòria intel·lectual, el recull de les sessions que va impartir a la Càtedra Ferrater i Mora a Girona el novembre de l'any 2017, un novembre que molts recordarem com un dels moments privilegiats que hem viscut, intel·lectualment parlant.

“Lluís Duch no passarà als annals del pensament més ortodox i catequètic que ha produït Catalunya, però possiblement sí als de l'audàcia de pensar la fe amb categories comprensibles

Diverses persones, deixebles i amics, li dediquen a l'Ateneu Barcelonès un homenatge dimecres, dia 9 de gener. Lluís Duch es mereix una munió d'homenatges, seminaris dedicats a la seva obra, carrers, càtedres, instituts. Places. Perquè més que un carrer, Lluís Duch es faria entrançablement present en un banc d'una plaça que convidés a pensar, a discrepar, a posar en dubte. Era sorneguer i llest, tímid i essencial. Va llegir molt, i va escriure de manera ingent, conscient –i així ho havia expressat– que potser no era un gegant intel·lectual, però sí una persona que havia rebut tant, i havia de donar. Els més de cinquanta llibres i tres-cents articles que ara tenim a les biblioteques ens brinden l'ocasió per descobrir què va aprendre, de la vida, aquest monjo nascut a Gràcia i que el 2011 va ser guardonat amb la Creu de Sant Jordi.

Lluís Duch creia, com Rilke, que en aquest món estem incessantment acomiadant-nos, o, com diu la Bíblia, no tenim aquí el nostre habitatge permanent, atès que som éssers finits en constant situació d'èxode, d'instabilitat constitutiva, marcada sovint per la recança del passat i pel temor del futur. A Girona Lluís Duch ens va dir, a la magnífica sala de graus de la Universitat de Girona, que els humans som sempre “irremeiablement nostàlgics perquè tenim plena consciència del fet que som moridors, que som caducs, provisionals i inconsistents com la florida dels camps”.

Més que un polemista, era un mistagog, una persona de pensament que sabia traduir i introduir temes amb claredat, però sense abaixar el llistó. Duch és un referent per viure i pensar la vida, però també per a qui es dedica a ensenyar: la seva no era erudició insultant, sinó saviesa en tensió. Farcia els seus discursos amb mots estrangers, no per vanitat o per vanagloriar-se de ser poliglòt, sinó perquè era tan precís que si un concepte s'expressava de manera rodona i inequívoca en alemany, o en grec, o italià, li semblava una traïció dir-ho d'una altra manera. Tradició i traïció eren conceptes que apareixien en el seu pensament. Quan es referia al catolicisme i al protestantisme en lloava la tradició però assumia també la part de traïció que comportaven ineluctablement.

Més que un polemista, era un mistagog, una persona de pensament que sabia traduir i introduir temes amb claredat, però sense abaixar el llistó. Duch és un referent per viure i pensar la vida, però també per a qui es dedica a ensenyar: la seva no era erudició insultant, sinó saviesa en tensió. Farcia els seus discursos amb mots estrangers, no per vanitat o per vanagloriar-se de ser poliglòt, sinó perquè era tan precís que si un concepte s'expressava de manera rodona i inequívoca en alemany, o en grec, o italià, li semblava una traïció dir-ho d'una altra manera. Tradició i traïció eren conceptes que apareixien en el seu pensament. Quan es referia al catolicisme i al protestantisme en lloava la tradició però assumia també la part de traïció que comportaven ineluctablement.

Lluís Duch no passarà als annals del pensament més ortodox i catequètic que ha produït Catalunya, però possiblement sí als de l'audàcia de pensar la fe amb categories comprensibles i raonades. I per fer-ho es va haver de moure sovint als límits, en aquella perifèria incòmoda en què per alguns no creients “només” era un monjo de Montserrat que filosofava, i pel nucli dur del catolicisme era vist com un lliurepensador una mica arriscat, un pèl marginal i heterodox, per no fer servir el mot *herètic*, que ell mateix havia emprat en alguna ocasió.

Em sembla rellevant recuperar els apunts d'aquelles lliçons –o llegir-ho net i polit a l'excel·lent llibre pòstum de Duch– i aturar-me en què va dir-nos de la mort. La mort és la supressió total de tota mena d'intercanvis, és el “regne pla i sense relleu” –això em va semblar sensacional– de l'entropia, de l'eliminació de tensions, alternatives, mudances, enriquiments, falsejaments, provocats per l'activitat energètica de la diversitat d'articulacions i modulacions de la paraula humana.

Encara sota l'impacte de les seves magistrals lliçons a la Càtedra Ferrater i Mora, vaig escriure un article en aquestes pàgines fa un any. Em feia por que una personalitat tan tremenda i lluminosa fos poc coneguda i valorada a Catalunya. Es titulava “L'ambigüitat segons Duch”, i allà hi deia, i ho corroboro: “La tragèdia seria ignorar Duch, tot i que ja sabem què passa sovint i repetidament amb els profetes a casa seva. Que és casa nostra.” M'agradaria no ser cap profeta, i que Duch tingués llarga vida a la nostra memòria col·lectiva.

MIRIAM DÍEZ BOSCH

ALTRES ARTICLES DE L'AUTOR

Mata Hari, l'espia oblidada

Antonio, el sastre milanès

MÉS ARTICLES

MÉS LLEGIDES

1. “Més passejades pels boscos i menys visites a les farmàcies”
2. El mort del pantà és un rus desaparegut al Vallès
3. La Crida accepta treure el blindatge a la direcció
4. Un pas cap a la sobirania financera
5. Marc Artigau sobre Valls: “No vull fer-li el joc a aquesta persona. No sé qui és, ni per quin partit va”
6. Macià traïdor
7. El retorn de la Sota